

N. v. p. riad p a t v Bratislave
cis. 25448/III a 1925.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egy évre — — 50 K — f.
Hat óra — — 25 K. — f.
Három óra — — 13 K. — f.
Egyes számok ára 1 korona

TELEFON: 98

BARS

HIRDETÉSEK:

□ centiméterenként — fillér.
Nyilttéri közlemények garmond
soronként — fillér.

Gyakori hirdető- és a velünk
összeköttetésben levő hird. irodák
árengedményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.
Alapította: HOLLÓ SÁNDOR

Megjelenik:
Minden vasárnap reggel.
Szerkesztésért felelős: A LAP KIADÓJA.

A hirdetések, előfizetések s a reklám-
éleket a kiadóhivataltba kérjük utasítani.
A lap kiadója: NYITRAI és TÁRSA.

Egy erdélyi példa.

Nagykána vasútállomásán falusi gazdaember száll be a pozsonyi vonat kocsiába. Kis idő múlva az utasok között megindul az ismerkedés, elmondják egymásnak ki mi-járóban utazik. A legujabb utas Komáromba igyekezik a törvényszékhez. Nagyot sóhajt. Osztálypert visz négy testvérével. Pár hét előtt volt ez, de a sóhajtás hangja még ma is velem van. Annál jobban lelkesít fel most az Erdélyből világgá röppentett hír. Mert valóban példa adó hír az, mely a bérces Erdélyből érkezett, a szépséges tündérkertből, melynek védelmében a garamvölgyi fiai is vérüket áldozták a világháború alatt. Már akkor megtanultuk csodálni ennek a nagyszerű népek a lelkét, amely ott lobog a regényes Hargitta alatt, a borvizekben áldott Gyergyói havasok között, a mi Ipolyunkhoz hasonló kacsakaringós Olt mentén, a durcás-kodó Garamot utánzó Maros vidékén, a két Küküllő partján, ahol bánatosan zengi az ősi székely dal a pátria szeretetét: Kisküküllő, Nagy-küküllő, gyöngyöt ver a habja, mintha csupa levendula ringatózna rajta, Nyárad vize, csendes íze, rózsza az illatja . . . Ahol a székelység egymást megbecsülő régi szeretetében éli patriarkális tisztességű életét, ahol a székely nyelv a régi bibliai ódontság szépségével zeng, ahol nem hiába szeretik még mindig a bibliai ősi nevek keresztelni a kis székelyeket, mert a felebaráti szeretet egyszerűségével válaszolják a szállást kérőnek: Istené a szállás! A legigazibb felebaráti szeretet szívből fakadó szavával mondják az éhezők: Isten áldását jó szíved adjuk! Minden szép szokással ékes a lelkük, de az ősi turáni átok a pereskedés is elemükhöz tartozik.

Erről a csodálatos szépségű földről érkezik a hír, hogy ott kiadták a legujabb jelszót: *magyar, magyar ellen ne pereskedjék!*

A legujabb erdélyi magyar társadalmi akciónak nagy visszhangja kelt az erdélyi magyarság körében, annál is inkább, mert az akció egy ügyvéd indította meg, akihez a Csikmegyei Gazdasági Egyesület igazgatósága is elküldte a székely szívek meleg üdvözetlet, mellyel kapcsolatban a többek között ezeket írja:

Régi mondás a székelyekről, hogy: székely ember meghal, de a

pere nem! *Az a szép törekvés, hogy magyar magyar ember ellen ne pereskedjék, nem sérti az ügyvédi kar érdekeit, mert ok nélküli perlekedéseken kívül rengeteg ügy áll az ügyvédi kar rendelkezésére,* majd kitér arra is, hogy az eszme nem újság a csiki székelyek előtt. A májusban megalakult Csikvármegyei Gazdasági Egyesület, amelynek ma már 1400 földművelő gazda tagja van, az egyesület kebelében békebírósgót szervezett, amely vitás kérdésekben dönt. Másutt fogadalomszerűen megígérték, hogy magyar ember ellen nem fognak pereskedni.

Mi is azt mondhatjuk, hogy ez az eszme mi előttünk sem újság már, csak az eszme nyomán támadt visszhang az újság. A múlt évben a garamvölgyi magyarság egyik lévai gyűlésén itt is elhangzott a jóakaratu figyelemztetés a magyar ember perlekedésre hajlamos természetével kapcsolatban s hogy jó lenne már végre ezt a régi rossz szokást letenni. Nem különös, hogy Léván is befentes ember szóllalt fel a pereskedő természet miatt? Egy ügyvéd, amint most Erdélyben is szintén ügyvéd indította meg a felesleges perek elleni akciót. Erdélyben most ezt a minden gondolkodó és nemzet-társait szerető emberben elevenen élő gondolatot nagyobb erővel kellett életre. Tanulhatunk belőle mi is garamvölgyi magyarok, akiket a „csepegő perek“, a testvéri osztálypercek kínoznak s sok szellemi és vagyoni erőt pocskolunk el a hiányzó elhatározó jóakarattal híjján.

A társadalom eredete.

(Folytatás.)

Darwin felismerte az élőlények szaporodásában rejlő végtelenséget; hogyha valamely élő lény a benne rejlő tendenciák szerint szaporodhatna, előbb-utóbb olyan roppant számban népesítené be a földet, hogy sem élelmet, sem pedig helyet nem találhatna rajta. Minthogy élelem és hely korlátolt, a szaporodás pedig korlátlan. Minden falatra és minden helyre az élőlények egész sokasága pályázik, ezek küzdelembe keverednek egymással s a harcból az erősebb, alkalmasabb és ügyesebb kerül ki győztesen, a gyenge pedig elpusztul. Élőlények élőlényhez való természetes viszonya ezek alapján, akár egyénnek egyénhez, akár fajnak fajhoz való viszonyáról van szó, a létért folytatott s irtalmat, részvétet nem ismerő harc, melyben sokan vannak a meghívottak, de vajmi kevesen a választottak.

A Darwinizmus a fentiek alapján a fajok eredetét igyekezt megmagyarázni, társadalom-tudományilag mások építették ki a darwinizmust. E szerint az eredeti, természetes társadalmi állapot a harc az államon belül és

a társadalomhoz tartozó egyének között, valamint az egyes társadalmak, államok között is. Mindenek harca, mindenek élelme.

Igy állott a természeti társadalom-tudomány a múlt században s a darwinista apostolok még a XX. században is nem egyszer szállottak szembe a rousseau-i rajongókkal. Amde már a XIX. század végén megindult a tisztulás folyamata és míg például Ziegler kimutatta, hogy Rousseau vadembere egészen a képzelte szüleménye, mert sehol a Föld hátán olyan természeti és életmódu primitív nép nincs és nem is volt, mint amilyen a rousseau-i vad ember s a legprimitív ember is társadalomban és társadalmi kötelek között él, addig másrészt Kropatkin és Apáthy bezonyították, hogy nemcsak harc van a természetben, hanem kölcsönös segítés és jószág is, a darwinizmusnak tehát hibás az alapvétele.

Mai ismereteink szerint, melyek a XX. század társadalom tudomány felfogását tükrözik, különösen szem előtt kell tartanunk azt, hogy a társadalom nem egyének pusztá összeadása révén keletkezik, hanem olyan ősi természeti adott egység, melyben az egyén mindig csak törtszámnak megfelelő részt képviselhet. A társulás tehát természeti és általános jelenség, kiterjed az egész élő természetvilágra, nemcsak az emberre, hanem érvényes az állatok és növények körében is.

Rapaics Raymond kimutatta, hogy a növények társulása nagyon hasonlít az emberi társuláshoz, tudniillik a település szempontjából. A megegyezés különösen agrártársadalmak körében feltűnő, melyek ép úgy helyezik kötöt: életet élnek, mint a növények. A növénytársulás is munkaközösségen alapul és az kiterjed a növénytársulás minden egyes tagjára. Avataltan ember nem ismeri a növénytársulások legpróbb tagjait, mert azok szabad szemmel nem látható bakteriumok, gombák és moszatok, melyek manapság a talajban edegonnak nevez a tudomány.

A növénytársulások munkája legfőként vegyi természetű, az edegon tagjai készítik a talaj vegyületeit a fűvek, virágok és fák részére, viszont ezek a nagyobb természetű növények lombjukkal teszik szelidde és termékenyebb a nyers földet. A növénytársulások tagozottságuk szerint osztályozzuk. Az alkalmilag összeverődő, egyensúlyában nagyon laza társulásokot sergelténe nevezzük. Ilyen például a vízi levegő szervezetek társulása, flantóv, sziklákban a moszatok vagy zuzmók. Zártabb egység a növényállomány, mely egészen egynemű vagyis egyetlen növényfaj egyénei viszik benne a főszerepet. Vannak vegyes növényállományok is, ezek vezetnek át a szorosabb értelemben vett szövetkezetekhez, tudományon néven növény-asszociációkhoz. A növénytársulások tagjai térbeli és időbeli leorelációval mutatják meg, hogy munkaközösségben élnek. Fűnemű növénytársulások az alkotják a mezőt és ha fűvek közé fák koronája záródik, akkor a növénytársulati alakulatot erdőnek nevezzük.

Az állatok társulása is lazább vagy pedig szorosabb kapcsolatu. Vannak remete módra magányosan élő állatok is, de, hogy a magányos életmód nem ellentéte, hanem csak más módja a társadalmi életnek, bizonyítja, hogy nagyon sok magányosan élő állatban nem egy esetben szabályszerű időközönként fellép a társulási ösztön és később nagyobb

seregekbe gyűlnek össze. Pld. a vándorlásal szemben az egyidőben jelentkezik a társulási ösztön, ekkor vándorseregek keletkeznek. Így a sáskák vándorlásuk idején óriási számban sereglegnek össze, de korántsem élelem hiánya miatt, hanem a vándorlás és a társulás miatt és a vándorlás mindig a nagy hőség idején mutatkozik és egyre jobban fokozódó izgalmom végső kicsapódásaként. Nagyon érdekes és nagyon fontos a társadalomtudomány ama fejezete, amely a kölcsönös segítős és kölcsönös ártás fejezeteiről szól. Kétségtelen, hogy a kölcsönös segítős nem ritka eset az állatok életében, botoság volna ezt tagadni. De ezeket a jelenségeket nem szabad nagyon általánossá tenni és főleg nem szabad érzélgősen magyarázni. Mert bizony a kölcsönös ártásnak is nagy szerepe van az állatvilágban és pedig nem csak fajtársak életében található meg, hanem társadalmilag kapcsolatos, de különböző fajú egyének életében is. Rendkívül jellemző, hogy mindkét jelenség nagyon fejlett módon nyilvánul a majmok körében. Hogy a megsebesült bajtársat a többiek támogatják, éppen nem ritkán látható az állatvilágban, sőt a majmok még azt is megteszik, hogy barátjukat megkínálják a jó falatból. Másrészt azonban kétségtelen, hogy ugyancsak éppen a majmokban bizonyos fokú és haszonelvű meg nem magyarázható kinzási ösztön is lakozik. Egészben véve fontos az, hogy a társulás nem következménye a kölcsönös segítősnek vagy ártásnak, hanem ezektől független és fölöttük álló magasabbrendű természeti jelenség, a modern bioszociológiában tehát a rousseaui részvét és a darwini-konkurrencia nagyon csekély szerepet kaptak.

A társasan élő állatok életében a tömegléletani jelenségek minden megnyilvánulása feltalálható. A magánosan sétálgató varjú például elkerüli a ragadozó madarat, a varjú-tömeg azonban egyszerre erősen érzi magát és üldözni kezdi. Ezt különben a varjúnál sokkal gyengébb madarak is megteszik. Tipikus tömeg léletani mozzanatokkal találkozunk a társasan vándorló állatok életében is, avagy a hangyák tömeges nászrepülésében. A hangy gyakran vált ki tömegjelenségeket az állatok körében is, a csimpánz aggodalmas kiáltására az egész csoport összehűződik és segítségére siet a megtáma-

dott egyének s közben kiáltozásukkal önmagukat bősztik. A pánik is gyakori az állatvilágban; közismert dolog, hogy a megriadt menes vagy birkanjaj ész nélkül rohban nem egyszer saját vesztébe. Hogy a társas együttlét bizonyos életjelenségekre fokozó hatással van, a gazdák is tudják, mert például a disznó meg a ló sokkal jobb étvágygal eszik társasan, mint egyedül. Ebben a jelenségben gyökerezik a vendégeskedés. Az izelt labu állatok és a gerincesek körében nem ritka a nászt megelőző párviadal vagy tánc sem. A kettő sokkal szorosabban összefügg egymással, semmint első pillanatra gondolnók, mert a párviadal mozdulataiból gyakran egészen ártalmatlan tudszelgő pózolás lesz, mint az emberi társadalmakban az eredeti nőrablásból lakodalmi vagy eljegyzési szertartás. A szerelem még a hidegverű halakat is élénk szerelmi játékokra ragadja, a paradicsommadarak társas táncokkal ünneplik nászukat, vannak olyan madarak is, melyek körében a hímek sátor építenek s azt tarka tárgyakkal díszítik, hogy végül ebben üljek meg nászukat. A darvak azonban már csak azért táncolnak, mert kedvüket lelik a táncban. Hogy milyen kedve telik a daruknak a táncban, bizonyítja, hogy a fogoly daru nem egyszer gazdáját igyekszik táncra biztatni megfelelő lelkesítő mozdulatokkal. A majmok szintén gyakran táncolnak.

Hogy a játék és a sport éppen olyan fontos szerepet játszik az állatok életében, mint az ember életében, eléggé ismert dolog. A játék néha pusztán csak műveltség, így például a zergék éppen olyan boldogan szánkálnak le saját hátsó testükön a lejtős hőmezőkön, mint a gyermekek.

Más esetben a játék testgyakorlat számban megy, ezért gyakori ez a jelenség a fiatal korban. Némielykor a játék sport-szerű testedzésre fokozódik, például a madarak repülési gyakorlatai esetében. A majmok játéka néha komoly foglalkozás, szenvedélyes munkává alakul. Hogyha a csimpánz játékából ásovátva véletlenül gyökert talál, tovább ás és most már keresi a gyökert. Tulajdonbirtoklás főleg csak a területtel kapcsolatban jelentkezik az állatvilágban, így azonban nagyon gyakori. Egyén, házaspár, vagy egész nyáj időlegesen vagy

állandóan birto'kba vesz valamely meghatározott területet. Az azonban ritkábban esik meg, hogy az állat valamely tárgyat személyes tulajdonának tekint. Ellenben gyakori, hogy az állatok készletet gyűjtenek, s erre minden tekintetben fenntartják a tulajdonjogot. Nagyon fontos és különbözőképpen magyarázott társadalmi jelenség az állatvilágban a közlés. A közlés és az utazás két olyan jelenség, melyek ha csak az emberre tekintünk, nem állíthatók szorosabb viszonyba. Ha azonban az egész állatvilágot figyelembe vesszük, arra az eredményre jutunk, hogy sok közlési eszköz nem való másra, mint valamely tevékenység utánzására serkenteni a többi állatot. Ehhez a viseléshez csatlakozik egyrészt a pusztá, nem felhívásra jelentkező utánzás, másrészt a magasabb rendű közlési módszer. Az állat, amelyik utánzásra hajlandó, nagyon könnyen követi más állat cselekedeteit. Ha csimpánzok között az ember hirtelen megriadást tetet és egy pontra mereven szegezi tekintetét, mindenik úgy összerakódik, mintha villám találta volna, s ők is mereven szegezik arra a pontra a tekintetüket. Ez a jelenség nyilván semmiben sem különbözik attól, ha valaki ugyanezt teszi az utcán emberek között, s csakhamar akkor is csődület támad körülötte, ha semmi különös nincs ott, ahová az ember tekintetét függesztette. A közlésnek nagyon sokféle eszköze van az állatvilágban s bármelyik érzékzerve gyakorolt hatása jó erre a célra. A magasabbrendű emlősállatok főleg a kifejező mozdulatokat használják fel közlésre és nagyon valószínű, hogy a különféle közlési mód törzsejlődésileg a kifejező mozdulatokból erednek. Azonban a kedélymozgalmak kifejezése egyetlen állat életében sem emelkedik a beszéd rangjára, a csimpánzok sem közlik egymással fonetikus vagy más tárgyas megjelölési módon érzelmeiket és kívánságaikat. Annál gazdagabb a csimpánzok arcjátéka a hangtalan nevetést, a sirást, örömet, aggodalmat, dühöt s az izgalmakat a vágytól kezdve a csalódásig és a féltékenyséig különböző fokozatokban kifejezni Ennek révén sokirányú közlési eszközzel rendelkeznek ezek az állatok. Karjuk kifejező mozdulatai és nagyon fejlettek.

A közlés szorosan összefügg a társulási ösztönökkel, legalább is bizonyos, hogy a

Az ezer éves benedeki apátság emlékei között.

Irta: Koperniczky Kornél.

A Léva—zólyomi vonat a kis alföld nyugati peremén robot. A tarlókon a félkezesretek, mint valami katonai tábor sátrai sorakoznak rendben egymás mellett. 1664 júliusában a lévai csata idején a török hadsereg hadisátrai sorakoztak így ezen a helyen, midőn döntő ütközetre készültek Léva vára ellen, melyet egy hónap előtt foglaltak vissza a törököktől. A magyar csapatok egyik vezére Koháry István lévai várkapitány ebben a csatában esett el, de elesett a török vezér Ali pasa is és az egyesült keresztény hadak teljesen szétszórta itt a török haderőt. A gabonakereszteken a felső kénvén mindenütt varjuk lakmároznak. Eldőradói életet élnek most ezek, fekete tölük a borostás tarló. A fekete madarak ősei hajdan emberek teméhen híztak itt kövérre. A károgo csapatoknak mindég jó dolguk volt erefelé.

Keskeny hegyszorosból kivillan előttünk a Garam. Folyása ellenében robotunk a szorosba, melynek ősidők óta „Tót kapu” a neve. A szimbólikus elnevezés valóban kifejező, mert itt már más etnográfiai határ nyílik meg előttünk a hegyek között. A „Tót kapunál” véget ér a kis alföldön uralkodó magyar nyelv egységes zártága. A „Tót kapu” előtt ugyan áll egy-két szlovák község, ami olybá tűnik fel, mintha a kapu elé külna a gazda pihenőre. Pár száz év előtt ezek a falvak is színmagyarok voltak, de a török hódoltság alatt kivesszett a kis alföld szegélyén, a végeken a magyarság. Ahol a török és a tatár nem karddal irtotta ki a magyarokat, onnan a törökök sarcolásai és kegyetlenkedései elől megszökött a lakosság. Az üresen maradt falvakban a török

világ után a történelem szerint gazdasági kedvezményekkel, adományokkal telepítettek új lakosságot. Ebben a telepítésben résztvevő a lévai királyi váruraladalom is. Ekkor „ültek ki” a Tót kapu elé a szlovákok.

A Tót kapunál nyomban teljes szépségében bontakozik ki előttünk a hegyvidéki táj megkapó panorámája. A kocsiban arról panaszkodnak, hogy az államvasutak nem adják meg a lehetőséget a kiránduló közönségnek arra, hogy vasárnapját a maga teljességében kiélvezhesse. A menetrend nem veszi figyelembe a grammenti fürdők és kiránduló érdekeit. Pedig az egész vonat, leginkább Szklentősa, Vihnyére, vagy fejjebb Stribnyára és Sziácsra ránduló vidékekkel van tele, akik egy napra elmenekülnek a város poros levegőjéből egy kis feirissülésre. Kár, hogy a vonat visszafelé olyan korán indul.

Az utasok csakhamar az ablakhoz tolnak, a reggeli fényben csodás szépségű látvány a garamszentbenedeki vármonostor középkori épületének kibontakozása. Az ősi apátsági templom nemes kontúrjai várbarátságokkal és lőréses bástyatornyokkal övezve a magas hegyoldalról tekintenek a melyben hőmpölygő Garamra. A lőréses most már üresen ásitának, az ágyuk a magyar szabadságharc idején tűntek el belőlük, midőn a császáriak elkobozták azokat. A benedeki vár a Rákóczi korszakkal, midőn Bercsényi Miklós hódította meg, eviszette hadászati jelentőségét s utána már csak dézsmaszedőre használták fel a vár pár főnyi katonáját.

Különösen tavasszal nyujt a monostor környéke fenséges képet, amely a művész léleknek örökké felejthetetlen élményt jelent. A zöldelő hegyekről ragyogó szimpompa és illat árad. Valóságos orgona erdő, ezer meg ezer lilá virág fűrttel. Olaszországban láttam

ehhez hasonló szép látványt, a romokat befutó giciniakkal.

Garamszentbenedekben, a mai kis szlovák faluban a középkor ódon levegője szinte ránehézedik az ember lelkére, amikor a szalmafedéses kis házak közül feltekinet a hatalmas méreű vármonostor északnyugati történelmi harcait átél barna falaira és a görök apátsági templomra. Óbars és Léva mellett ez a hely Barsvármegye rendkívül mozgalmas történelmi életének a leggazdagabb korszakát jelképezi. Egyben Magyarország legrégebb történelmének egy darabja is előttünk áll. Gazdaság fényéről, önvédelmi harcok véres dicsőségéről, keresztény hittérítő munkáról, őserdőkbe rejtett kis falvak kulturájának az akkori fogalmak és szellemi lehetőségek szerint való ültetgetéséről, majd a középkor lobogó valási életének mélyesége és esodálatos misztikumáról regéinek ezek a falak.

Benedek a gyógyszerértára, tisztaság külsője öreg ember köszön be az ajtón:

— Dobry den!

— Dobry den, pán Orgonás! — viszonzozza az üdvözlést Suhajda gyógyszerész ur, akinek az a szokása, hogy szobájában magyarul beszél, de a patikában mindég azon a nyelven folytatja, amelyen az érkező nyitja meg a szót.

A „Pán Orgonás” családja már évszázadok előtt szerepelt Benedek történelmében. Vajjon valamelyik őse nem az apátsági templom orgonistája lehetett? — gondolom magamban, mert miként a Pattantys családnevén a várbeli ágyukezelőkből eredt, így származhatott a régi templomok személyzetéből is az Orgonás név.

A várkapu felett Szűz Mária középkori domborműve, mellette pici figyelő ablak. A párja be van falazva. Az ablakban piros

ársasan élő állatok szociális ösztöne nagy mértékben gazdagította a közlési módokat. Az ösztön fogalmával a társadalomtudomány és a lélektan nevezetes és rendkívül széleskörű nézetek szerint elbírált fejezetéhez jutottunk el. Sokan olyan mértékben különböztetik meg az ösztönserű és az értelemről vezérelt cselekedetet állat és ember között, mintha a kettő alapján különböznek egymástól. Ezzel szemben meg kell állapítanunk, hogy minden értelmi tevékenység nagy mennyiségű ösztönserűség keveredik, másrészt pedig semmiféle ösztönserű cselekedet sem megy végbe egészen egyszerűleg és automatikusan, hanem a merev, változtathatatlan tényezőkhöz kívül változó, többé-kevésbé a helyzetnek megfelelő elemek is vannak benne.

Az ösztönön kívül nagy szerep jut az állatok életében a szokásnak és hagyománynak is. Ugyanahhoz a fajhoz tartozó, de különböző vidékeken élő állatok között gyakran nagyon különböző szokásokat találunk. Sőt a szokás egészen elnyomhatja az ösztönserűt: ha némely madarat azonnal a tojás feltörése után evesszük az anyjától s néhány napig magunk neveünk, elérhetjük, hogy jobban ragaszkodik apólójához, mint anyjához, utóbbi elől előbbihez menekül. Ha most végül felvetjük azt a kérdést, hogy mire tanít a természet társadalomtudományilag, következő feleleteket kapjuk. Az embert sem lélekten, sem társadalomtanilag nem választja el áthidalhatatlan árok az állatvilágból, miként azonban testi és lelki szervezetünk tekintetében legközelebbi élő társaink az emberszabásu majmok, azoképpen társadalomtudományilag is. Az a szélében elterjedt nézet, hogy természet és társadalom között ellentét van és az élővilágban akkor született meg az első társadalmi korlátos, mikor az ember őse emberrel lett, s ezáltal alakult a teljes korlátlanágot élvező vadállatból emberi lény, minden alapot nélkülöz.

Minden fajnak s így természetesen az embernek is, testalkotás, élettan és lélektan tekintetében egyaránt megvan a maga határozott rendje, melynek korlátait nem lépheti át. Az egyéni változások csak a renden belül mozognak, a fajt jellemző rend kereteit áthágható önkényességeket nem ismer a természet.

Egészen elhízott dolog, ha valaki azt képzei, hogy az ember társadalmi intézmények, így például az állam, a vallás, a házasság pusztán csak az önkény termékei, melyeket valaha az egyesek vagy az uralkodó osztály saját javára vagy kényelmére létesített. Ha ez így lenne, akkor ezek az intézmények nem nyugodhatnának az ember egész belső szervezetén, egész ösztönvilágán s mind minden divathóbort, ezek is régen megszűntek és a feledés régi homályába merültek volna. Hogy mindig megvoltak, bár kétségtelenül változó módosulatokban, bizonyítja, hogy természettörvényeiken alapulnak. Mert az emberek sohasem értették volna meg egymást és soha sem egyeztek volna meg a legegyszerűbb dolgokban sem, ha nem lett volna meg bennünk már előzetesen az alap a megvalósítandó eszmékhez.

A RÉGI HÁZ.

Ha egy régi háztól válik a lakója
Es hátrahagy egy irtó kopár falakkal,
Még távozóban vissza-vissza néz,
De továbball elernyed karokkal.

Ha egy régi háztól búcsúzik lakója,
Amelyben nincs továbbra maradása,
Egy emléket visz régi otthonából,
Ha nem is tudja merre lesz lakása.

Ha a régi ház búcsúzik el mitőlünk
Hol derűs óra vig kacsja hangzott,
A küszöbön megállit minket és
A régi ház „Isten hozzád”-ra hangolt.

És a tekintet visszasiklik még
Végigcigrát sok-sok szép emléket,
Mig elföldi az országot pora,
A két szemünk ha búsan visszaréved.

MARKHOT IMRE.

Markhot Imre „Nappalok, éjék” című most megjelent verskötetéből.

— **A magyar tanítók hangversenyt bizonytalan időre elhalasztották,** mert a nyári szünet alatt a dalárda tagjainak mintegy negyven százalékát katonai szolgálatra hívták be, így tehát a dalárda nagyon hiányos lett.

Különfélék.

— **A Lévai Iparos Olvasókör új otthona.** A Lévai Iparos Olvasókör, mint az köztudomásu, fejlődésének új állomásához érkezett; egyesületi székházát vásárolta a Honvéd utca 28. sz. alatt. A Kör tagjai f. hó 8-ától, csütörtöktől kezdve már az új otthonban fognak találkozni. Könyvtári órák minden csütörtökön este 7-től 8-ig. A biliárdok és más szórakozási lehetőségek már az első naptól igénybe vehetők az új helyiségben. Őszintén örülnék az iparos olvasókör szép fejlődésének és szívből kívánjuk, hogy új otthonában jól érezze magát s sugározzon szét innen az egész lévai iparos társadalomra nemes eszméket, előre törekedő gondolatokat, melyek áldást hoznak az egész társadalomra.

— **Katonai hangverseny.** A lévai helyőrség tisztikara e hó 10-én szombaton este 20 órai kezdettel a Városi Vigadó nagytermében nagy katonai hangversenyt rendez. Közreműködik a 7. „Tatransky” gy. e. teljes zenekara. A teremben fehér szatla felállítva. Jegyelővétél Gróf nagytrafikban. Vasárnap d. e. 11 órai kezdettel a főtéren nagy katonai sétahangverseny Stefánik szobor felállítására javára.

— **A Magyar Gazdák Szövetkezete megalakította szelvi fiókját.** Elsősorban is a vetőmagtisztító telepet rendezte be két apparátussal. Az egyik apparátus a nagybirtokosok vetőmagtisztítását fogja ellátni, míg a másik a kiszáradást. A tisztító telep a jövő héten kezdi meg működését. Szeptember 15-ig kedvezményes árak.

— **Házasság.** Perlaki Klári és Boschn Ferenc házasságot kötöttek. Ujpest, 1929. július hó.

— **Hadikarosultak figyelmébe!** A katonai igazgatás szlovenszói hadikarosultak segélyezésére szánt s az államfordulat előtti időből származó katonai gyűjtéseket és karitatív alapokat egyesítette. Az egyesített alap mintegy két millió koronát tesz ki. Ezt az összeget a katonai igazgatás fokozatosan fogja kiosztani a hadikarosultak között. A segélyt a katonai parancsnokságok mellett működő külön bizottságok fogják kiosztani. A kiskoru hadiárva, továbbá a keresetkép-

muskálti mosolyog az érkezőre. Mintha az itt kiömlött sok vérből színváz élénk pirosságot, abból a fődöböl, amelyből hajdan vörvirágok nyíltak. Mindenfelé régi kőtáblák a falakban, a történelmi kor évszámaival, a középkor latin kultúrájának nyelven szóló szövegekkel. Az építkezés monumentális nyomban elárulja az apátság egykori gazdagságát. Hiszen még a Tisza mentén is voltak birtokai.

Pár év óta a plébániai hivatal a monostorban van elhelyezve. A folyosókon középkori festmények tekintenek alá a falakról. Bekopogok az irodába. Két szalézianus szerzetes atya fogad. Ódon kőtésű régi főlánsok a polcokon, pár száz éves matrikulák kaligrafikus írásokkal. A falon a szalézianus rend atyja: Don Bosko képe, mellette a lengyel herceggímás: Hlond Ágoston, a szalézianusoknak dedikált arcképe. Csupán a lúdtollak és az iniciálekát pingálgató barátok hiányoznak, hogy teljes legyen az ósregi monostori hangulat, melyből kéri az előbb említett két kép, mely a modern sokszorosított technika segítségével jött létre, ezzel megbontja a mindenre rátelepedett középkori levegőt.

— Bizony történelmi jelentőségű esemény ez, — mondja az egyik szerzetes atya, — hogy négyszáz év múlva ebbe a monostorba ismét szerzetesek kerültek. A további terv pedig az, hogy itt papnevelőt, kis szemináriumot létesítsenek. Többet nem igen tudok mondani, mert mi csak mostanában jöttünk ide, még nem igen vagyunk ismerősek a viszonyokkal. Tessék csak mindent megtekinteni, a sekrestyés elvezeti.

Sajnálkozom annak adtam kifejezést, hogy régi kedves ismerősöm Haiczl Kálmán dr. plébános már nincs itt, aki az államfordulat előtti, évtizedeken keresztül vezette a bene-

deki plébániát s a vármonostor miljöje kiváló történetiről fejlesztett ki belőle. Az apátsági levéltár anyagából sokat feldolgozott, ami Barsvármegye középkori történelmének megismerését lehetővé tette számunkra. A történetiről plébánost az államfordulat után Szögyénbe helyezték át pedig itt még nagy történetiről munka várt volna rá.

— Igen, Haiczl plébános ur nagy ismerője az apátság történetének, — mondja a szerzetes atya, — egy könyvet is írt róla.

— Ismerem, ez a könyv igazán nélkülözhetetlen vezető a vármonostor és az apátsági templom megtekintésénél.

Mikor a monostorból kijöttem, észrevettem, hogy az apátság templom nyitva van. Bementem egyedül. Kapuja a XIV. század építészetének remekműve, a jaki templom kapujához hasonló. Krisztus szobor, az evangélisták és a próféták képmásai díszítik. A templomba a festett üveg ablakokon keresztül gyéren szűrődik be a napsgár. A bo rongós rembrandi félhomályban a rég letűnt kor művészetének szépségei és a történelmi vonatkozások meglevő emlékei ejtik rabul a lelket. Itt az Anjou ház címere, amott Nagy Lajos királyé, odább Mátyás király gyűrűt tartó hollós címerében régi történelmünk nagy emlékei élnek s évszázadok óta kirdetik az utóknak a sz. István államférfiúi bölcsességét, aki a harcok élettől pogány magyarságot bekapcsolta a keresztény kultúra nemes lelkiségébe, amivel megadta az örök életet sokat szenvedett nemzetének. Ennek a gondolatnak szent szimbólumát látom a benedeki apátságban.

Alapításáról Haiczl dr. azt mondja, hogy a történelmi monda szerint a mogyoródi csata után, midőn Géza herceg legyőzte Salamon királyt, aki ezzel koronáját is elvesztette, remetességbe vonult a Garam partjára.

Történetesen Géza, a magyarok új királya is idejött vadászni, mikor is egy éjszaka felvilágot fényt pillantott meg az erdőben. A kutatásra induló király barlangban imádkozó remetere bukkant, akiben a trónjától megfosztott szerencsétlen Salamonra ismert. A drámai találkozás annyira megindította Géza királyt, hogy azon a helyen apátságot alapított és monostort építtetett, melyet Benecékkal népesített be. Az alapítólevél szerint az apátság első templomának felszentelése 1075-ben történt.

Az apátságot nagy birtokkal ajándékozta meg a király. Később a monostor védelme alatt kifejlődött Benedek városa részére pedig a budaihoz hasonló polgárjogot adományoztak a magyar királyok. A tatár és török dúlások után azután Benedek városa szintén visszafejlődött, amint hogy a középkor vérviharos viharai ezen a vidéken minden fejlődést megakasztottak. Mátyás király a benedeki apátságnak számos ereklyét ajándékozott, ezek között van a II. Pál pápától kapott szent ereklye is, amit Mátyás szintén a benedeki apátságnak ajándékozott: a szent vér ereklyéje, amely Krisztus vérenek pár cseppjét tartalmazza. Az ereklyét az apátsági templom külön kápolnájában őrzik, pünkösdkor nagy ünneppélyel hordozzák körül körmenetben a vidéki nép ezreinek kíséretében. Az ereklyét a törökök elől a XVI. században egy évig a lévai várbán tartották elrejtve. Az ereklyét egyidőben Benedekről elvitték, de a nép követelésére vissza kellett azt adni.

Kár, hogy az apátság templomában néha érzéketlen vezetők is álltak a templom élén, így egy ízben, midőn a herceggímást várták, a templom falával együtt a régi freskókat is bemeszelték. Egy XIV. századbéli falfestményt azonban sikerült megmenteni. Szent György küzdelmét ábrázolja a sár-

telen rokkantak, özvegyek időszakonként ismétlődő segélyben fognak részesülni, míg azon rokkantak, kiknek csekélyebb a kereset képtelenségük, egyszeri segélyben fognak részesülni. A hadikárosultak eme karitatív — tehát nem törvényen alapuló — segélyezési módjára az érdekeltek figyelmét felhívjuk azzal, hogy a segély iránti kérvényeket a Hadisérültek Polgári Egyesület kerületi titkársága Léván Hurbán utca 14. a megszabott csekély díjazás mellett, ugyyszóván díjtalanul megcsinálja és az illetékes helyre beküldi. Érdekeltek jelentkezhetnek vasárnap d. e. 8 óratól 12 óráig, a titkárságon, Léván Hurbán u. 14. a Járásbíróval szemben! Ne mulassza el senki a fenti segélyt igénybe venni!

— **Az inas szíve.** *Elscher József* a lévai magyar iparos tanonciskola tanulója, jómagaviselete és szorgalma jutalmául, 20 koronát nyert, ez összeget az árvaháznak adományozta.

— **Az új vadászati törvény** a vadászható állatok kíméleti idejét, mely alatt az illető vadat sem üldözni, sem fogni, vagy megölni nem lehet, a következőben állapítja meg: *Szarvasbika:* okt. 16-tól aug. 15-ig. *Szarvastehén,* szarvasborjú január 1-től okt. 31-ig. *Ozsbak:* nov. 1-től május 15-ig. *Ózsa és őzgidá:* dec. 1-től okt. 31-ig. *Nyúl:* január 1-től aug. 31-ig. *Fácán:* január 1-től szept. 15-ig. *Fogoly és fűrj:* dec. 1-től aug. 31-ig. *Szalonna:* január 1-től febr. végéig; és május 16-tól aug. 31-ig. *Kacsa és vadliba:* január 1-től június 30-ig. *Tuzok:* jun. 1-től apr. 15-ig. Az orsz. hivatal ezt a törvényes kíméleti időt egész hatósági kerületében, vagy annak egyes részeiben indokolt esetben megváltoztathatja, ugyancsak a járási hivatal a kíméletre vonatkozó rendelkezések alól egyes indokolt esetekben kivételeket állapíthat meg. A vadászati kihágásokat, amennyiben nincs bíróságilag üldözendő cselekményről szó a járási hivatal bünteti 1000 K-ig terjedő pénzbüntetéssel, amely ismétlődés vagy nagyobb kár okozása esetén 5000 K-ig emelkedhetik. Be nem hajtható pénz büntetés 20 napig terjedő elzárásra változtatható át, sőt súlyosbító körülmények esetén azonnal elzárási büntetés is alkalmazható. A vadászati kihágások most már általában hivatalból üldözendők. Minthogy a tuzokokra

kidott általános kíméleti rendelet még vizsgálata nem vonatolt, az továbbra is érvényben marad.

— **Miért vesztik el az üzletek a vevőket?** Az amerikai nagy áruházakban végzett megfigyelések és vizsgálatok eredménye szerint az üzletek a vevőket az alábbi okokból vesztették el: A személyzet közömbössége miatt a vevők 9%-a ment más üzletbe; a rossz kiszolgálás, udvariatlan bánásmód miatt 7%; az üzletben lévő tolonógás miatt 6%; az áru gyöngébb kiválalaja miatt 5%; a késedelmes szállítás miatt 10%; tévedések miatt 7%; az eladásnál között helytelen adatok miatt 6%; az áru kicsérelésének megtagadása miatt 4%; a magas árak miatt 14%; az áru gyöngé minősége miatt 10%; az üzlethelyiség tisztátalansága miatt 6 s a rossz üzlet vezetés miatt ugyancsak 6%-nyi vevő változtatta meg beszerzési forrását.

— **Egy lévai sófőr tragédiája.** Bori községnek megdöbbentő szenczácója van: vasárnap este 11 óra tájban a község melletti bazaföldön agyonlőtte magát *Csonka István lévai sófőr.* Kezdetben rablogyilkosságról beszélt a nép, azonban kiderült, hogy szerelmi drámáról van szó, amelynek felidézésében nem utolsó helyen jutott szerep a falusi pletykálkodásnak. A vizsgálat folyamán kiküldtek Komáromból a nyomozó osztalg jórét is rendőrkutyával, mindezt azonban felesleges volt, hiszen a logikus következtetések pontosan összeillő lánczemenként kapcsolóak össze az eseményeket, melyek *Szolcsánszky* lévai csendőrhadnagyot igazolták, aki nyomban az eset után az öngyilkosság gondolatát állította előtérbe. A dráma így folyt le: *Csonka István,* aki Léván sófőri minőségben volt alkalmazva, két hónappal ezelőtt Boriban eljegyezte *Dalmady Mariát.* A jegyespár megállapodott az esküvő időpontjában, elhatározták, hogy októberben kelnek egybe. A vőlegény az utóbbi időben rendkívül idegesnek mutatkozott, féltékenykedett s gyakori szemrehányást tett a leánynak, amiért szülei ellenzik házasságukat. Az öreg Dal madyék eleinte tényleg ellenzték a házasságot, mert a vőlegény egzisztenciáját nem látták biztosítottának, de az eljegyzés után már megnyugodtak benne. *Csonka István* azonban továbbra is gyanakodott, pletykák

után szimatolt és féltékenykedett. Vasárnap délután a sófőr Lontóra hirtelen menyasszonyát, az ottani bucsura. A leány szülei illámára hivatkozott és nem akarta vőlegénye kérését teljesíteni. *Csonka* vasárnap délután három izben is megjelent autójával a menyasszony háza előtt, de a leány mindannyiszor kocsarat adott neki, harmadszor pedig erőlezen kije entette, hogy nem szegűhet szüme szülei akaratának és nem lehet a bucsura. A szerelmes fiatalember ekkor könnyebben teljesíthető kéréssel fordult a leányhoz: „Hát akkor adjon egy szál virágot.” Menyasszonya letrét egy szál piros leandert és átnyújtotta szerelmesének. *Csonka* gomblyukába tűzte a leandert, azután zsebébe nyult, előrántott egy pisztolyt és belelőtt a földbe. A lövés zajára összefutott a nép, nem tudták, mi történt, de rosszat sejtettek. A tömegből egyszerre kivált a sófőr, aki pisztollyal a kezében futva indult el a mezők irányában. Némelyek megdöbbenet csodalkozással látták a különös jelenetet, mások utána szaladtak, hogy elvegyék kezéből a fegyvert és megakadályozzák szándéka végrehajtásában. A sófőr azonban sebesen futott, nagy előnyt szerzett és hatalmas ugrásokkal jutott el a buzföldökre. Nehány pillanat múlva revolverdörrenés hangzott s a vőlegény véresen bukott a tarlóra. Hasbalötte magát, de még volt annyi ereje, hogy a Frommer pisztolyt messzi hajítja magától. 11 lépésnyire találták meg. Pár perc múlva odaértek a községbeliek, akik a halálosan sérült fiatalembert szülei lakására szállították. Vívódása nem tartott sokáig, egy fél órai szenvedés után meghalt. A nyomozás azt a feltevést alakította ki, hogy *Csonka István* bizonyára a leányt is agyon akarta löni, azért erőltette olyan nagyon a kirándulást.

— **A szociálisták központ most tette közzé az 1928. évi mérlegét,** mely szerint a tiszta vagyon 1 milliárd 498 K t tesz ki. A vagyon a következő tételekből áll: Pénztárazeteknél elhelyezve: 397 millió, 200.000. állampapírok 406.500.000. Országos papírok 637.4 millió; kölcsönök értékpapírokra 127.45 millió; államkölcsön 100 millió; járáások kölcsöne 23.7 millió; közintézmények kölcsöne 233 millió; államilag biztosított jelzálogkölcsön 40.9 millió; víztársulatok kölcsöne 2.96 millió; községi kölcsönök 2.45 millió; építészvotr. és magánszemélyek

kánnyal, a primitív mester naiv fel fogásában. Két freskó azonban végleg eltűnt a mérséreg alatt egyházművészeti történelmünk végételen kárára.

Sulyos fogantyú karikákkal ellátott cimeres márványlap a templom padlóján jelzi a kereszténység nagy védelmezőinek, az itt nyugvó Koháryak sírboltjának bejáratát. Az egyik mellékoltár mellett a lévai csatában elesett Koháry István hadilobogója. Sötét kelmebe van burkolva, hogy megóvják az enyészettől. A templom déli hajójában áll a lévai hős várkapitány művészi kivitelű szarkofágja, melyet Ferdinánd bolgár cár a Koháryak leányági dedunokája emeltetett, aki Haiczl plébánossal állandó levelezésben állt s gyakran kereste fel itt őseinek sírboltját a háboru előtti időkben. Utoljára a világháboru alatt járt itt. A többi Koháry között itt nyugszik István, a költő és országbíró is, aki 713.000 forintos egyházi és jótékony alapítványt tett, hallatlan összeg ez a maga korában. A Koháry család elete is azt példázza, hogy a magyar katolicizmus történelmi teljesítményei korában milyen nagy szerepet játszott az ország védelme.

Koháry István új szarkofágját 1909-ben avatták fel Ferdinánd cár jelenlétében. A régi síremléken, mely az új emléktábla fölött áll, festményben meg van örökítve a lévai csatának ama jelenete, midőn Koháry megsebesülve lebukik lováról, amely továbbvonsozja őt Garamkeszi határára.

Haiczl Kálmán feljegyezte a bolgár cár beszédét is, melyet az emléktábla beállításánál mondott. Az egykori magyar huszártiszt természetesen magyarul beszélt.

— Eljöttem hozzád szántnyai és csabrági első Koháry István. En a vándor messzi keletről, a te vérednek ivadéké, eljöttem, hogy neked és tetteidnek méltó nyugvó he-

lyet adhassak... A szarkofágon feül a Koháry címer, a latin szöveg után aul a bolgár királyi címer diszlik.

Innen a sekrestyében mentem. Feinyitom az ablakélyedcsében álló emlékkönyvet. Az egyik oldalán néhai Rudolf trónörökös özvegyének, Stefanianak markáns aláírását látom, alatta Augustza főhercegasszony, József főherceg, majd Stefánia férje: Lónyay Elemér neve olvasható. Más alkalommal Augustza főhercegasszony Zsófiával, József Ferencz főherceggel járt itt. Itt látom László főherceg kezdetleges gyermekírását is, majd az udvarhölgyek, D' Orsay Mária, Majthényi Anna aláírását. Ahányszor átrándult a közeli Kistapolcsányból a főhercegi udvar, annyiszor beírták nevüket az emlékkönyvbe. Bosznay István festőművésznek nagyon tetszhetett a vidék, mert 1914 nyarán bucsuzól ezt írta a könyvbe: Isten veletek erdők, hegyek, már én most innen messze elmegyek...

Más oldalon ott találom Haiczl dr. ismerős írását: 1917. VI. 27. I. Ferdinánd bolgár cár öfelsége résztvevett az utolsó Koháryért tartott évfördülő szentmisén kísérettel együtt.

Itt találkozik Micsura teljhatalmu miniszter és Hinka aláírásával is.

Merengésből sulyos vasajtónak csapódása riaszt fel Istenem bezártak a templomba, villan fel bennem. Megdöngetem a vasajtót, szerencsére meghallják még, ki is szabadúok az évszázadok levegőjének fogóságából, de csak azért, hogy átmenjek a XV. századbeli folyosóra. Itt a hajdani szelepcsényi jobbágy gyerekből Esztergom érseki székébe kerülő Szelepcsényi György Bars vármegye volt főispánjának síremlékét nézem meg, melyet bátyja Szelepcsényi Mihály a benedeki konvent jegyzője állíttatott 1676-ban.

A sok latin felirat után végre itt magyar táblára is bukkanok, amely így szól: E helyről, amely Gársa (valószínűen a Géza régies elnevezése) király kegyeltes emlékért őriztetett föld IV. Károlynak 1916 dec. 30 án magyar spostoli királyá történt koronázatásához.

A márványtábla szövege felett korona nélküli magyar címer pajzs van vésvé, a korona helyére trágár kéz mocskos rajzot karcolt. Most jöttem rá, hogy nem minden lelket tud egyaránt megfogni e helynek a mindennapi gyűlöletből emelő hangulata, nem mindenki éri meg benne egy évezred nagy történelmének, a magyar kereszténység hőskorának itt lappangó sulyos levegőjét, amely kegyeltes tiszteletet parancsol még a hitetlen emberre is.

Lesétálok a Garam partjára. Az itt veendőző lévai társaság harsány hurrával fogad és már küldik is értem a tuoldalról a kompot.

A révész beveti hálóját a Garamba, pár perc alatt meg van a zsákmány, a révházban már süstörög a zsír, sül a hal. A találás a réten folyik. A Garam partján felszerelt rádióban a budapesti operaház zenekara Beethoven harmadik szimfóniáját intónálja. Az erdőben a vércsék nem akarják feladni ősi jussukat, a betolakodók elleni tiltakozásul ellenhangverseny rendeznek. Ősi primitív természetes hangja keveredik össze a technika legmodernebb vívmányának csodálatos hangjával. A révész gazda hasra fekszik a fűben és úgy hallgatja Beethoven, hogy még életének legnagyobb öröme: a pipa is kialszik a szájában.

Halk szelő simítja végig a Garam tükreét, csendesen megremeg a víz, úgy néz ki most a folyó, mintha visszafelé folyna a medrben...

épitkezési kölcsönei 43,98 millió; ingatlanok 6,47 millió; tehát 2,33 millió. A vagyonból 400 millió Csehszlovákiában, Morva Sziléziában 212,5 millió, Szlovákiában és Ruszinszkóban 4,16 millió. Ezekből az adatokból kitűnik, hogy értékpapírokra 127,42 millió kölcsönt adtak. Vagyis olyan befektetést, amit még pénzintézet sem mer nagyon kockáztatni. Pedig sokkal jobban tudnák azt pénzjelezni, ha a kölcsönbe és épitkezési kölcsönbe fektetné ezzel egy csapásra megindíthatnák az épitkezést s a mostani nehéz gazdasági viszonyokat nagyon meggyógyíthatnák. Mivel év leforgása alatt másfélmilliárd K t voltak el a gazdasági életből, amiből nekünk összesen 8,946 milliót adtak vissza kölcsön alakjában. Ne csodálkozzanak azon az államférfiak, hogy nálunk az olcsósági hullám nem tud bekövetkezni, ha egy év alatt 1 milliárd tökélet tudnak tartózkodni, ehhez jönnek még a kiadási tételek amik a vagyon összegéből már levonásba jönnek.

Gyümölcsök kertek tulajdonosainak figyelme. Az ibei abnormalis faigyok igen sok helyen pótolhatatlan károkat okoztak a gyümölcsösök kertekben is. Legtöbbet szenvedett a diófa és a csontármagu gyümölcsfa. A részben vagy egészen kipusztult gyümölcsösök új beültetésénél mindenek előtt arra kell vigyázni, hogy a tulajdonos a talaj és éghajlati viszonyoknak megfelelő ültetvényeket szerezzen be; továbbá vigyázni kell arra, hogy elsősorban oly gyümölcsöt ültessünk, amely a bel- és külföldi piacon a legkeresettebb. Ragaszkodni kell ahhoz az elvhez, hogy egy gyümölcsösben a lehető legkevesebb fajta, azonban értékes gyümölcsfajtát ültessünk. Nagyobb gyümölcsösök tulajdonosai okvetlenül szakértész tanácsát vegyék igénybe valamit a fajták megválogatásánál, úgy főképpen a fültetvények vásárlásánál. Ovakodni kell az értéktelen oltványok felelőtlen kertészekkel való vásárlásától. Ugyancsak nagy gonddal kell elvégezni a gyümölcsfa ültetését is.

Halálos baleset a cseplőgépnél. Hétfőn délelőtt halálos baleset történt Újbarson, ahol az uradalmi cseplőgépről két munkás leesett. Az egyik leány volt, *Chopik Mária* 18 éves, aki Kiskozmalyra való. Rövid szenvedés után meghalt. Hátrénc törést szenvedett. A másik munkás férfi volt, akit a kórházban ápolnak. A szerencsétlenségért *Laky Béla* gazdasági segédtszintet teszik felelőssé s a köteles gondosság elmulasztása miatt a vizsgálat megindult ellene.

Szörnyű módon onokított meg a cseplőgép egy leányt Kéménden. A gabonakévének a cseplőgépbe való adagolása közben *Bankházi József* nevű legény véletlenül *Salamon Juliska* 23 éves leányra dobott egy kéve gabonát. A leány a ráesett súly következtében egyensúlyát veszítette és beleesett a gépbe. A segítségére siető munkások azonnal kihúzták, de ekkor már mindkét karját leszakította a gép. A csendőrség a felelősség kérdések megállapítására nyomozást indított.

Fenyő Miksa Kosztolányi Ady-otkérő. A Nyuzat most megjelent augusztus 1-i számát *Fenyő Miksa* hozzászólása vezeti be az Ady revízió kérdéséről megírt Kosztolányi emlékeztetés vitairása yettől fel. A gazdag számból kiemeljük még *Babits Mihály* három új versét, *Pap Karoly*nak, a fiatal irónemzedék nagylehetségű tagjának regényét (*Mikéé*, az écs), *Farkas Zoltán* kritikáját hivatalos képzőművészeti politikának vizsgálatairól, *Ignolus* cikkét Hofmannsthalról, *Ilyés Gyula* tanulmányát *Jubász Gyula* költészetéről, *Rabinovszky Mária*s elmékedését a tánc és színészet viszonyairól, *Sági Márta* verseit, *Bohuniczky Szeff* cikkét *Erdős Ránée* új regényéről. A szám ára 1250 K. Nygyed évi előfizetés 65 K. Főbizomanyos: Lips, Bratislava, Venturská 9.

Finta Sándor a fantasztikus életű magyar származású amerikai szobrász karrierjét mondja el a Színházi Élet legújabb száma, amelynek tartalmából kiemeljük a következőket Kálmán Imre Gaál Francinak írja új operettje főszerepét. *Gombaszögi Frida* párizsi és londoni színházi levele. Berliini interjú Korda Máriaival. Milyen férfi tetszik a nőnek? Sok száz kép a vad-

ezvőzős és strandelőtről. Nagy divat, rejtvény, autó és társaságitrovat, Bus Fekete László, Nagy Endre, Liptai Imre, Békffy László egy felvonásos színdarabjai. Farkas Imre, Vitéz Miklós. Szép Erőd novellái. A Színházi Élet egyes példányainak ára 7 K. Kapható Nyitirai és Társa könyvkereskedésben Léván.

Singer Gizó okt. tornatanár mozgásművészeti és testnevelő tornaiskolájában (Léva—Léva, Galamb u. 2. I. em.) augusztus 1-től a Mensendieck és Madzsar Alice legújabb rendszere szerint tanít. Míg az oktatás valamint gyermek és felnőtt csoportok. Vidékieknek kedvező beosztás. Tiszviselőknél kedvező előnyök. Jelentkezni lehet 10—12 és 3—5-ig Galamb u. 2.

Kósa József tánctanár ma aug. 4 én délután 6—8 óraig diákok, este 8 órától ifjúság részére gyakorlati ösztöndíjat rendez a Városi Vigadóban.
Zene, táncok és díjak a régiék.

NYITRAI és TÁRSA könyvkereskedésében polgári v. gymnáziumot végzett fiatal tanulóknak felvételik.

Kovács Magda okt. mozgásművészeti tanárnő szeptemberben kezdődő tanfolyamára előjegyzéseket elfogad. Felnőttek és gyermekek, kezdők és haladók, csoportos és egyenkénti tanítása redukált árat mellett. Esti kurzus hivatalnokok számára. (Léva, Kálmán u. 7. sz.)

Nagy Jótétemény a szenvedő emberiségnek Kunze tanár szabadalmazott cikrághaskötője, mely idomtalan nagy hasznát, gyomorüledésénél, vándorvesénél, nők terhességénél és különösen minden hasoperatio után áldásos hatású. Egyedüli lerakat Dél-szlovákia részére KNAPP DROGERIÁBAN Lévice—Léva.

OPTIKUS. Nagy választék szemüvegekben, civkerekben, lorgononok látcsövek és fényképezési cikkekben. Szemüvegek javítása díjtalan, recepteknél a llandó szemorvosi felülvizsgálat PICK ENDRE DROGERIA LEVICE

Köszönet nyilvánítás.
Az Árvaházat fenntartó Lévai Nőegylet *Julius hóban* a következő kegyes adományokat kapta:

Fálp János 1 kosár bab és krumplic; Melicher Lukácsné 20 K; Demeter Jánosné 1 puttooy bab; Dóda János 2 kosár bab; Kostyák Józsefné 2 kosár burgonya; Borecsnyai Béláné 1 kosár bab; Rejcányiné 2 kosár zöldség; Mihályka Jónás 1 drb. tök; Studnyiczky István 10 doboz franci kávé; Tamás János 16 drb. tök; Elischer József 20 K; Brák József 100 drb. sütemény.

Fogadják a nemesszivű adakozók jótékonyágukért az árvek nevében köszönetünket.

Árvay Józsefné alelnök.

Jótékonyág.

Katz Sándorné urnó Gr. S. t. Benedekről 40 koronát, Dr. Sterner Arthur ur Kőrömcányáról 40 koronát és S. S. -né urnó Nemesorosziból 30 koronát juttattak hozzánk szegénysorsu tudótegeink segélyezésére.

Fogadják a nemesszivű adakozók ezen uton intézetünk hálás köszönetét.

Dr. LAUFER LIPÓT ügyvezető elnök.

Értesítés.

A kéményseprő mester áthelyezte a lakását Kákai-ut 38. sz. alól Árok (Prickopy) utca 31. sz. alá. A segédek továbbra is a régi helyen Kigyó (Hadia) utca 2. szám alatt vannak.

Tisztelettel

Bargár József.

Az anyakönyv hivatal bejegyzése

1929 július 28-tól — augusztus 4. ig.

Születés

Nováki Mihály Péter Agnes leány Gizella — Gubo József Sabik Veron halva szül. leány — Mihály Erzsébet leány Erzsébet — Csernak Lajos Sedlak Julia leány Rozália — Korenty Zoltán Hedgés Anna fu Mihály László — Ruzsenszky Ferenc Nagy Anna fu Ferenc Sándor.

Házasság.

Bartal István r. kath. Tolnai Eszter r. kath. — Budavári László r. kath. Bojsa Mária r. kath.

Halálozás.

Özv. Dohány Józsefné Kulcsár Erzsébet 74 éves — Jakubik Irén 1 hónapos — Végh Vince 81 éves (holtta nyilvánítás).

Gabonák:

Lévice, 1929. augusztus hó 3-án.

Buza	—	100 kgr.	—	170 kor.
Rozs	—	"	—	135 "
Árpa	—	"	120	130 "
Zab	—	"	—	140 "
Kukorica	—	"	130	160 "
Bab	—	"	—	300 "
Lóheremag	—	"	—	900 "
Lucernamag	—	"	—	800 "

VALUTAÁRFOLYAMOK

Barsmgyel Népbank Lévice, jelentése.

	Julius 27-én:	aug 3-án:
100 pengő	—	585 — 580—
100 osztrák schilling	—	474 — 470—
1 angol font	—	163-50 163—
1 amerikai dollár	—	33-20 33-20
100 svájci frank	—	650 — 647-70
100 francia frank	—	132-50 132-30
100 líra	—	177— 176-90
100 német márka	—	802 — 801—
100 dinár	—	58 — 58—
100 lei	—	19 — 20—

Városi nyilvános munkaközvetítő hivatal a levicei járás területére.

Munkát keresnek:

2 kárpitós, 2 szíjgyártó, 1 cipész, 1 szabó nagy munkás, 1 cipőfelszeréskészítő. Tanoncok: 1 cipész 3 lakatos, 1 cukrász.

Munkát kapnak

2 kovács, 2 csizmadia Szemere, 2 bádgos 3 asztalos épitőm, 1 asztalos butorfa, 5 szabó, Szolgaegények és családnyok havi 150-200 K. bérre Morvaba, Kovácsok, bográrok, pekek és egyéb iparosok Morvaba, Rézművesek Prágaba

TENNISZ.

A Kassai Sport Club

Állt szept. 11 től 15 ig Ö-Tatrafüreden rendezendő nemzetközi teniszverseny feltételei: Női egyes-verseny a Tatra 1929. évi bajnokságáért. Férfi egyes-verseny a Tatra 1929. évi bajnokságáért. Vegyes páros-verseny a Tatra 1929. évi bajnoságáért. Férfi páros-verseny a Tatra 1929. évi bajnokságáért. Női egyes verseny a „Csehszlovákiai Magyarok” 1929. évi bajnokságáért. Férfi egyes-verseny a „Csehszlovákiai Magyarok” 1929. évi bajnokságáért. Férfi páros-verseny a „Csehszlovákiai Magyarok” 1929. évi bajnokságáért. Vegyes páros verseny a „Csehszlovákiai Magyarok” 1929. évi bajnokságáért. II. c. férfi egyes-verseny.

A nevezések a Kassai Sport Club, Éder u. 7 címére küldendők. Nevezési zárlat szeptember 9 én.

Az 5., 6., 7. és 8. versenyszám a „Csehszlovákiai Magyarok” bajnokságáért csakis a MTSz egyesületeinek igazolt magyar nemzetiségű, valamint a Karpáthenevén igazolt játékosai szerepelhetnek. A II. c. férfi egyesben nemzetiségi különbség nélkül az összes II. oszt. versenyzők részt vehetnek.

Sorsolás szeptember 9 én.

A férfi egyes döntője Tatra, „Csehszlov. Magyarok” bajnokságában (1. és 6. sz.) a férfi páros döntője Tatra, „Csehszlov. Magyarok” bajnokságában (4. és 7. sz.) 5 játsz-mára, a többi számok döntője 3 játsz-mára megy.

SPORT.

Rovatvezető: BOROS BÉLA

LTE comb.—Aranyosmaróti FC 1:0 (1:0).

Rakord közönség előtt játszott az LTE-nek egy garnitúrája Maróton. A mérkőzés elég durva volt és a lévai csapatból senki sem mutatott kiemelkedő formát. — A gólt Dokupil lőtte.

LTE tenniszgárdája az ipolyvási tennisz clubot klubközi versenyen 8:5 arányban győzte le. Az LTE fiatal tenniszezői lelkesedésükkel és akarásukkal tünnek ki. Az eredmények: Reitmann (L)—Englhardt (I) 6/3, 2/6, 6/3. 1:0, dr. Vidané (I)—Bumenfeldné (L) 6/0, 6/2 1:1, Schwitzer (L)—Várdi (I) 6/3, 1/6, 6/3. 2:1, Weisz (L)—Dr. Horny (I) 6/3, 4/6, 6/11 1:1 3:2, Salkovszky (I)—Szokol (L) 6/2, 6/3. 3:2, Sauer Loli (I)—Neurer Bözsi (L) 6/4, 6/3. 3:3, Vas (L)—Polgár (I) 8/6, 6/2. 4:3, dr. Bányai (L)—Kállai (I) 8/6, 4/6, 6/3. 5:3, Szokol, Reitmann (L)—Várdi, Englhardt (I) 6/4, 7/5. 6:3, Schwitzer, Vas (L)—Salkovszki, Polgár (I) 6/2, 6/4. 7:3, Weisz, dr. Bányai (L)—dr. Horny, Kállai (I) 6/2, 1/6, 6/11. 8:3, Neurer, Reitmann (L)—Sauer, Englhardt (I) 3/6, 4/6. 8:4, dr. Vidané, Salkovszki (I)—Bumenfeldné, Schwitzer (L) 6/0, 6/3. 8:5. Pontversenyben győz Lévai TE 8:5 arányban. Ha a játékosok nagyobb versenyünkre tesznek szert, akkor különösen Schwitzerről és Vaeról többször fogunk hallani.

Ma délután az LTE tennisz szakosztálya a póstyéniek tennisz clubot látja vendégül, a póstyéniek győzelme valószínű.

F. hó 11 én az SK Brstrialava vízipóló csapata fog bemutatkozó mérkőzést játszani az LTE vízipóló csapatával a lévai uszodában. A vízipóló sport újabb nagyon elterjedt sportja a világnak. Angliából terjedt szét. Formailag a vízipóló azonos a futballal, csak hogy heten játszó. Célja ugyanaz, minél több gólt dobni az ellenfélnek. A játék szabályai nagyjából azonosak a futballal. Ezután fognak játszani a Komáromi F. C. Old-Boy játékosai az LTE Old Boyaival barátságos futball mérkőzést. Az Old Boyok alatt azokat a sportembereket értik, akik a versenyszerű sportolástól már visszavonultak, de sportjukat néha még űzik. A komáromiak a következő csapatot jelzik: Szenci, Adler, Lovász, Hucker, Forgách, Dobis, — Szenci, Netolický, Ihar, Reif, Kaubek. Ezek mindannyian régi ismerősei a lévai közönségnek, mert annak idején sokat játszottak Léván a régi LSC ellen.

LTE csapata szintén a régi játékosokból lesz összeállítva és a következő összeállításban lép a pályára:

Widder

Kurucz Boldis

Boros Rónai Gregan

Baranya I. Missik Korpás Beinrohr Schulcz
A mérkőzés ünnepélyes külsőségek között fog lefolyni és az LTE számít a nagy közönség érdeklődésére.

A L. S. E. ma vasárnap egész nap a ligeti pályán a Losonci Atlétikai és Football tenniszszakosztályának csapatával mérkőzik. Labonyolásra kerül: 3 női egyes, 3 vegyes, 3 férfi páros és 6 férfi egyes. Tekintve, hogy a Lasc. tenniszesei éppen a múlt héten verték meg a Rimaszombatiakat, erős küzdelem után győzelmük valószínű.

Garamszentgyörgy község tanácsától.

é. 1877/1929 adm 20/29. zast.

Hirdetmény.

Garamszentgyörgy község tanácsa a község képviselőtestületének 1929. évi július 28-án hozott 20/1929. zast. számú határozata alapján ezennel közhírré teszi, hogy a község határában mintegy 1800 kat. holdnyi területen gyakorolható vadászati jogot, nyilvános szóbeli árverésen a leg többet ígérőnek haszonbérbe adja. Az árverés határideje 1929. augusztus 25. napjának délután 3 órájára tüzelik ki Garamszentgyörgyön a körjegyzői hivatalban.

Kikiáltási ár 1000 Ké.

Bánatpénz 1000 Ké.

Közelebbi feltételek Garamszentgyörgyön a körjegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt, betekinthetők.

Kelt Garamszentgyörgy, 1929 júli 29.

Községi tanács.

Szlovákul beszélő jobb leány üzleti alkalmazásra kerestetik
Cím a kiadóban.

Szülő eladó alsó-Urbanban. Cím a kiadóban. 1051

Eladó ház. Schoeller utcai 7. számú ház eladó. — Érdeklődni ugyanott. 1052

Eladó beköltözhető ház Sebestyén u. 8. szám. 1053

Fehér kokszfűtésre berendezett, szép kandalló eladó. Cím a kiadóban. 1054

Fogtechnikus tanulónak felvétetik egy jó családból való négy középiskolát végzett fiú v. leány, aki a szlovák nyelvet is bírja. Dr. PICK GYÖRGY fogorvos, Levice. 1049

Szoba, konyhából álló ház eladó. Ujtelep IV. utca 24. 1037

Azonnal beköltözhető ház eladó Kálvária sor 8. Bővebbet: Béka utca 23 997

Jó házból való fiú tanulónak felvétetik GRAPKA MIHÁLY vegyeskereskedőnél. 976

Új ház eladó Honvéd utca 49. sz. Bővebbet ugyanott. 1001

Két kisebb diákat a jövő tanávré teljes ellátásra felveszek. özv. JUHÁSZ BENEDEKNE László utca 18. 865

Elsőrendű zamatos asztali bor 300 —400 liter a 6 K literenkint Cím a kiadóban. 980

Motor kerékpár oldal kocsival teljesen jókarban eladó. Cím a kiadóban. 1056

Eladó Kollár utcában 2 új ház. Allanak 2 szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, kamra, azonnal beköltözhető. Érdeklődni lehet SLEHER JÁNOS okl. kém. mesternél Levice, Daák Ferenc utca 26. 1055

Tanuló felvétetik POLLAK ADOLF cégőnl. 1045

Eladó ház Árok u. 7/a. sz. Érdeklődni ugyanott. 1044

Egy elsőrendű bécsi gyártmányú zongora és komplet használt hálószoza berendezés eladó FOTO NAGY Léva, Kálvin udvar II. em. 1043

Fürdőkád 150 cm. hosszú 80 cm. széles, használt, jóállapotban, románcozott 600 ékért eladó. Kétna utca 57. 1038

Egy bútorozott szoba kiadó Árok utca 22. szám. 1041

Gyermekkosci és kályha eladó Part utca 2 szám alatt. 1040

Haszonbérbeadó az ujonnan felépített és berendezett nemesoroszi-i malom. Érdeklődők forduljanak dr. KMOŠKO BELA lévai ügyvédhez, aki közelebbi felvilágosítással szolgál. 1042

Eladó nagyobb új ház gazdának is alkalmas Kaszárnya utca 49. 1001

Két kis fiút teljes ellátásra jutányos ár mellett elfogad. Cím a kiadóban. 1019

Kerestetik azonnalra, lehetőleg négy középiskolát végzett fiú, rádió technikai szakületbe tanulónak fizetéssel. Cím a kiadóban. 1021

Szoba, konyha kiadó esetleg éléskamrával, val és fürdőszobával bent a városban. Cím a kiadóban. Ugyanott nagy pince kiadó. 1022

Ház Daák Ferenc utca (Hurbanová) 13. szabadkézből eladó. Bővebbet ott. 1024

Női divatáru üzletbe fiatal ügyes segéd valamint egy jó házból való izr. fiú tanoncnak teljes ellátással felvétetik. Ajánlatok WEISZ IGNNAC Baňská Štiavnica küldendők. 1046

Hálószoza, konyha butor, konyha eladó Hurbanova utca 1. 1025

Butor eladó Szepessy u 16. 1027

Kisóvár-on egy gazdasági udvar lakással, istálló, pajta, kamra stb. bérbeadó. Bővebbet özv. BARTAL ANDRÁSNÉNÁL Kisóváron. 1028

Eladó vagy kiadó ház Ujtelepen 8-ik u. Bővebbet 7-ik u. 9. szám. 1020

Diakleányt jobb házból teljes ellátásra felveszek szept. elsejétől. Cím a kiadóban. 1033

Egy cserépkályha eladó Szepessy u. 3. 1035

Eladó modern 2 szobás ház kerttel. Cím a kiadóban. 1031

Nagy utcai szoba üzletnek kiadó Ladányi u. 39. 1036

Aki még nem vásárolt

HOLZMANN ERNŐ

úri, női és gyermek divatruházában Levice—Léva (Salvátor gyógyszertárral szemben)
győződjön meg meglepő olcsó árairól.

Nagy választék: férfingek, nyakkendők, kalapok, sapkák, férfi-, női- és gyermek harisnyak, szabó kellekek és mindennemű divatcikkben.

Szővet, selyem, bársony, bélés és mosóárukat beszerzési árban kiárusítom.

Zvara Mihály könyvkötészete Levice Bém u. 3.

„Ratopax“ a mérlegmentes patkány, egér irtószer már Léván kapható! Vezérképviselőt Slovanskóra és Rusinskóra: SMOGROVICS ÁRPÁD gyógyszerészára Léva, Főter. Viszonteladónak eredeti gyári áron

„KIOSK“

vendéglőben (HALASTÓ) f. hó 4-től (vasárnap d. u.) naponta NAGY JANCSI elsőrendű tambura zenekara HANGVERSENYEZ.

A n. é. közönség szíves támogatását kérve, maradtam tisztelettel
KÖVESI LAJOS vendéglős.

LACZKÓNÉ

végyleg fest, tisztít és mos, jutányos árak mellett női és férfi ruhákat. Gallérok 70 f.

Léva, Szegényház sor 1. szám

Megnyitási ünnepély!

Ezúton értesitem a n. b. közönséget és ismerőseimet, hogy a **KÁLNAI NAGYVENDÉGLŐT**

újjonnan átalakítva modernül berendezve augusztus hó 4-én vasárnap ünnepélyes keretek között

TÁNCZMULATSÁGGAL megnyitom.

Kiváló tisztelettel:

HRUSKA KÁLMÁN
vendég-é.

Disznótóros vacsora!

26 év óta főnnálló

és a n. é. közönség bizalmát mindig kérdőmő műtermemben a legkényesebb izlést is kielégíthetem **művészeti fényképfelvételeimmel.**

Műtermemben speciális gyermek, portré és csoportfélételeken kívül készülnek aquarellek, fényképnagyítások öreg képek után is, valamint minden, e szakmába vágó munkák. Azonkívül megrendelésre külső felvételeket (interieur, Extérieur) is elvállalok. Villanyfélételeket a késő esti órákban is.

A n. é. közönség pártfogását tisztelettel kérem

Nagy Arthur

Léva, Kálvin palota II. em.

Divatos GYÖNGYSOROK ingyen!

Már 100 koronás bevásárlásnál 1 db divatos gyöngysort adunk

STEINER TESTVÉREK

LEVICE, Bat'a céggel szemben.

Kirándulók figyelmébe!

Ha **MAGYARADRA** jön legjobb és legolcsóbb ellátásban részesül, ha felkeresi

KEVICZKY-féle

közkedvelt vendéglőt,
mely a lévai közönség kedvenc találkozó helye.

SÁRAY KÁLMÁN lévai cigányprimás zenekara
állandóan hangversenyez.

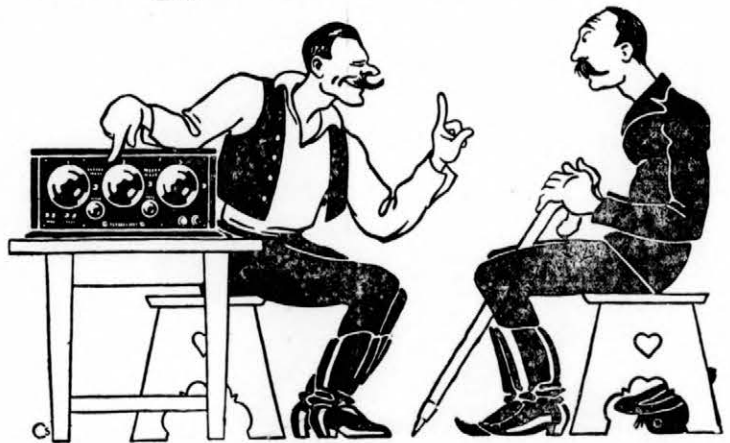
Meleg és hideg ételek.

Elsőrendű borok.

Frissen csapolt PILZENI SÖR.

Vendég szobák állandóan.

No ugye komám –

ez aztán a radio!

Ha tökéletes radiót óhajt vásárolni,
ha megbízható szerelést kíván,
forduljon bizalommal

Kern Testvérek áruházához!

Telefunken radiokészülékek

havi részletfizetésre.

A világhírű **TUNGSRAM Standard** radio készülékeknél
az antennát ingyen szereljük!

Olcso 3 lámpás radiok hangszóróval:

Philips, DeKaWe, Luxor, Blaupunkt, Hartley Eumig, Neutrofix,
Arcolette, Zenit, Telekra stb.

nagy választékban kaphatók

Radio Central Kern

az első, legrégebbi elektrotechnikai, műszaki

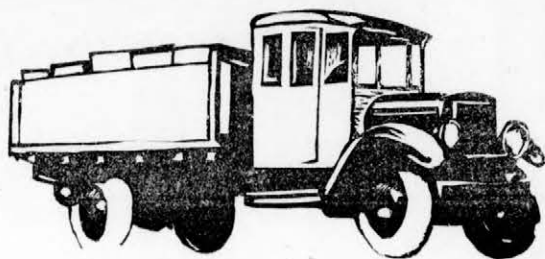
Alapított 1881. és radio szaküzletben. Telefon sz. 14.

A nyitrai

Vajda bútorai legjobbak

látogassa meg!

Családi házak,
gazdasági épületek
tervezését, építését, át-
alakítását, javítását vállalja
SLEHÉR JÁNOS
okl. kőm. mester
LEVICE, Deak Ferenc utca 26.
Díjtalan költségvetés.

ING. ERTLER & TATÁR

autó és gépjavitó műhelye

**AUTÓK,
TRAKTOROK,
MOTOROK**
szakszerű és
olcsó javítása.
Alkatrészek,
gummik és
akkumulátorok
raktára.
Mágnesek
javítása.

LEVICE
SZEPESSY U. 3.

Államilag engedélyezett
új soffőr tanfolyam
kezdődik e hó 8-tól folytatólag
jelentkezni lehet a
Bars kiadóhivatalában

Tisztelettel

Jancsovits Béla
instruktor.

BAROSKA J. mechanikus és puskaműves LEVICE, Kalnicka u. 5.

Az összes gyártmányu
Kerékpárok!
nagy választékban.

A legmodernebb
Gramafonok
és
LEMEZEK!

SZAKSZERŰ JAVITÓ MŰHELY!

Zajtalan járás
Gyors varrás
Tiszta munka
Ez az előnye
a „**PFÄFF**”
Varrógépnek!

Előnyös fizetési
feltételeitek!

Vadászfégyverek,
vadászati
cikkek.

Lőpor és Robbantószer
Áruda.

GYÜMÖLCSFÁKAT
minden fajtában, legjobb minő-
ségben szállít:

„GLORIA”
falskola és kertészeti üzem
Šarlužky-Kajsa p. Brehy.
Kívánatra arjegyzék.

LÉVAI ORIENT MOZGÓ

november 1.-én
megnyilik!

?

Ha tájékozva akar lenni a legmodernebb divatoikkak felől
akkor keresse fel
GERTLER FÜLÖP divataru üzletét, **LÉVAN.**

Allandó nagy raktár:

Női ruhákban, Blusok, Gyermekek és Bakfis ruhák, Jumperek,
kötött kabátok, női és férfi harisnya, valamint ERCO gyárt-
mányu férfi fehérmű, nyakkendők és nagy raktár férfi
PESCHL kalapokban. — Bébi kelengyek minden minőségben.

Szold és pontos kiszolgálás!

